

ODYSEUS

Sme tu už 20 rokov, pretože život každého človeka má význam.

Výročná správa OZ Odysseus za rok 2016

Verzia bez grafickej úpravy

PROGRAMY OBČIANSKEHO ZDRUŽENIA ODYSEUS

CHRÁŇ SA SÁM

Je najstarším programom terénnej sociálnej práce a výmeny injekčných striekačiek na Slovensku. Už od roku 1998 prostredníctvom neho zabezpečujeme pre ľudí užívajúcich drogy a ľudí pracujúcich v pouličnom sexbiznise pomoc za účelom ochrany zdravia a sociálnej inklúzie. Náš tím terénnych sociálnych pracovníčok a pracovníkov pôsobí v 4 bratislavských lokalitách, ktoré sú najviac zasiahnuté fenoménom drog a sexbiznisu. Do poradenstvá prinášame celé spektrum tém od znižovania rizík súvisiacich s drogami, bezpečnejšieho sexu, prevencie pohlavne a krvou prenosných infekcií cez liečbu drogovej závislosti až po základné životné istoty ako je bývanie či práca a medziľudské vzťahy. Klienti a klientky programu sa na nás obracajú aj v sociálno-právnych otázkach a krízových situáciách, kedy na nich bolo spáchané násilie alebo prežívajú stratu blízkeho človeka, či trpia psychickými ťažkosťami. Náš program výmeny injekčných striekačiek ohodnotil tím odborníkov Inštitútu finančnej politiky na Ministerstve financií Slovenskej republiky ako vysoko nákladovo efektívny: každé 1 euro investované do programu vytvorí pre spoločnosť prínosy v hodnote takmer 3 eur.*

SOCIÁLNA ASISTENCIA

Program Sociálna asistencia zabezpečuje kontakt ľudí, ktorí injekčne užívajú drogy a/alebo pracujú v pouličnom sexbiznise so systémom zdravotníckych, sociálnych, psychologických a právnych služieb. Pomáha klientom a klientkám pri riešení ich problémov komplexne a na individuálnej báze. Vďaka kontinuálnemu budovaniu siete overených odborníkov a odborníčok dokážeme ľuďom v núdzi sprostredkovať ďalšiu profesionálnu podporu na ich ceste za pozitívnu zmenou. Vzhľadom na vysokú mieru stigmatizácie a diskriminácie, ako aj pre medzery systému pomoci na Slovensku, by im mnohé pomáhajúce služby inak neboli dostupné vôbec. Pomoc sprostredkujeme telefonicky aj osobne. Sprevádzame na úrady, do ambulancií či na políciu. Hľadáme ubytovne, krízové centrá aj zamestnanie. Spoločne s klientom či klientkou vybavíme občiansky preukaz, kartičku poistenca alebo napíšeme životopis. Motivujeme aj k malým krokom, ktoré neskôr môžu viesť k veľkej premene a zvýšeniu kvality života človeka v núdzi.

SEX/DROGY

Mladí ľudia, ktorí experimentujú s drogami a vedú aktívny sexuálny život často čelia špecifickým rizikám. Preto je nevyhnutné, aby mali prístup k odbornej pomoci vtedy, kedy ju môžu najviac potrebovať. Mladých ľudí oslovujeme formou terénnej sociálnej práce programu SEX/DROGY na letných festivaloch, hudobných akciách či prostredníctvom internetovej stránky www.drogy.org. Hovoríme s nimi otvorene na témy, ktoré sú v našej spoločnosti stále tabu. Pomáhame im, aby získali spoľahlivé informácie o drogách a bezpečnejšom sexe v jazyku, ktorému rozumejú. Vydávame a distribuujeme pre nich aj atraktívne info-edukačné materiály. Podporujeme ich v rozhodnutiach smerujúcich k ochrane zdravia a života. Vďaka interaktívnym workshopom ich učíme, ako správne používať kondómy vtedy, keď sa rozhodnú začať so sexuálnym životom a poskytujeme im oporu aj v ťažkých situáciách, v ktorých sa môžu s partiou nečakane ocitnúť. Keď je treba, riešime privolanie záchranky, zvládnutie bad tripu či otravu alkoholom.

ČERVENÝ DÁŽDNÍK

Je jediným špeciálnym programom pre ľudí pracujúcich v sexbiznise na Slovensku. Od jeho začiatkov program intenzívne formovali práve ženy pracujúce v pouličnom sexbiznise, ktoré boli do jeho chodu zapojené či ho priamo koordinovali. Akceptujeme sexbiznis ako prácu a pomáhame presadzovať záujmy a práva ľudí, ktorí si ju zvolili ako spôsob obživy. Podporujeme ochranu ich zdravia prostredníctvom poradenstva, distribúcie kondómov, info-edukačných brožúr a testovania na pohlavne prenosné infekcie. Prispievame aj k ochrane ich bezpečnosti a mapujeme prípady násillia či poskytujeme krízovú intervenciu. Povzbudzujeme ich k svojpomoci a zmiernujeme predsudky spoločnosti formou kampaní a mediálnych výstupov.

* Zdroj: INŠTITÚT FINANČNEJ POLITIKY. 2015. *Program Chráň sa sám sa zaplatí trojnásobne. Analýza nákladov a prínosov programu výmeny injekčných striekačiek OZOdyseus*. [online]. 2015 [cit. 2016-05-05]. Dostupné na internete: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10228>

ROK 2016 V ČÍSLACH

- Pomohli sme spolu **1 277** ľuďom, ktorí injekčne užívajú drogy a/alebo pracujú v pouličnom sexbiznise
- V bratislavských uliciach sme ich kontaktovali spolu až **4 522**-krát
- Poskytli sme im **920** konzultácií a poradenských rozhovorov
- V záujme ochrany zdravia sme distribuovali **149 981 ks** sterilných injekčných striekačiek
- Úspešne sme zapojili **13** ľudí aktívne užívajúcich drogy ako našich stabilných dobrovoľníkov a dobrovoľníčky, ktorí pomáhajú svojim komunitám
- Publikovali a rozdali sme **1 939** info-edukačných materiálov a časopisov INTOXI
- Bezpečne sme zlikvidovali **110 276 ks** použitých injekčných striekačiek, ktoré nám doniesli sami ľudia, ktorí injekčne užívajú drogy
- V rámci sociálnej asistencie sme si dohodli **203** individuálnych sprevádzaní
- Poskytli sme **399** telefonických konzultácií a poradenských rozhovorov
- Pripravili, vytlačili a distribuovali sme **1 667 ks** písomných odkazov za účelom sprostredkovania ďalšej pomoci
- Vybavili sme spolu **58** občianskych preukazov a **6** rodných listov pre klientov a klientky, ktorí by si ich inak nemohli dovoliť alebo by mali s ich vybavením na úradoch ťažkosti
- Zrealizovali sme spolu **96** sprevádzaní na úrady, políciu či do spriatelených ambulancií
- Na hudobných akciách v bratislavských kluboch sme kontaktovali **391** mladých ľudí, z ktorých podľa odhadov tretina až polovica už mala skúsenosti s drogami
- Naše terénne sociálne pracovníčky a pracovníci programu SEX/DROGY boli na **4** letných festivaloch, kde poskytli poradenstvo o bezpečnejšom sexe a znižovaní rizík súvisiacich s drogami pre **414** mladých návštevníkov a návštevníčok
- Rozdali sme spolu s komunitnými dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami takmer **11 000 ks** mužských a ženských kondómov
- Prostredníctvom webstránky www.drogy.org sme poskytli **52** konzultácií o drogách, znižovaní rizík i možnostiach liečby
- Na festivaloch sme rozdali **338** info-edukačných brožúr
- S mladými ľuďmi sme realizovali **113** workshopov o bezpečnejšom sexe
- Poskytli sme spolu **66** testovaní na HIV i syfilis
- Najviac klientov a klientiek, ktorí injekčne užívajú drogy a/alebo pracujú v sexbiznise sme kontaktovali na bratislavskom Pentagone (**676**) a Trnavskom mýte (**490**)

ČO VÝNIMOČNÉ SME V ROKU 2016 ZAŽILI?

Okrem štandardných služieb, ktorými preukázateľne chránime zdravie jednotlivcov i spoločnosti, a prispievame k sociálnej inklúzii, presadzujeme naše hodnoty aj v ďalších aktivitách. Tu sú za rok 2016 tie, na ktoré v budúcnosti plánujeme nadviazať ďalšou činnosťou alebo na ne budeme aspoň dlho v dobrom spomínať:

Akceptácia a rešpekt

V januári 2016 sa nám vďaka výnimočnej fotografke a dobrovoľníčke Ester Erdelyi podarilo zorganizovať [vernisáž a výstavu fotografií](#) žien pracujúcich v sexbiznise s názvom Under the Red Umbrella. Prostredníctvom citlivého a estetického zobrazenia tejto stigmatizovanej skupiny žien sme verejnosti chceli ukázať to, čo bežne v médiách nevidno – ich ľudskosť, zraniteľnosť, ale aj silu prežiť.

Mýtom týkajúcim sa sexbiznisu a ľudí, ktorí sa touto prácou živia sme sa venovali aj pri 2 špeciálnych príležitostiach. Vďaka pozvaniu od [Creative Mornings Bratislava](#) mali možnosť návštevníci a návštevníčky v exkluzívnom priestore Salónika na Hlavnej stanici v Bratislave zistiť, aká je skutočná realita v porovnaní s predsudkami, ktoré sa o sexbiznise šíria. Publikum v [SATORI STAGE](#) sa zas dozvedelo o tom, aký je sexbiznis na Slovensku a v čom spočíva terénna sociálna práca s touto cieľovou skupinou. Obe prednášky sprevádzalo množstvo zvedavých otázok a my sme boli v oboch prípadoch vďační za zážitok zo skvelej diskusie.

Rovnoprávnosť

Novinkou na poli programu Sociálnej asistencie sa stala výnimočná [spolupráca s Právnickou fakultou Univerzity Komenského](#), ktorá v rámci svojho študijného programu podporuje nádejných právnikov a právničky v tom, aby pomáhali ľuďom v núdzi. Právna pomoc, ktorá bola pre ľudí užívajúcich drogy a pracujúcich v pouličnom sexbiznise dovtedy takmer úplne nedostupná sa tak stala prístupnejšou a my sme radi, že náš sociálny asistent Martin mohol byť „mostom“ medzi právnou pomocou a sociálne vylúčenými komunitami, v ktorých je potreba tohto typu služby kritická.

Veríme, že každý človek je rovnoprávnym členom spoločnosti. Zároveň si však uvedomujeme, že sú medzi nami ľudia, ktorých práva nie sú chránené, práve naopak – každý deň sa môžu stretnúť s ich porušovaním, predsudkami či dokonca násilím. Aj preto sme radi, že sme so stánkom programu SEX/DROGY vôbec prvýkrát mohli informáciami a workshopmi o ochrane zdravia podporiť [Dúhový PRIDE Bratislava](#).

Násilie je jedným z najväznejších porušovaní ľudských práv. Napriek tomu sa s ním ženy pracujúce v sexbiznise stretávajú pri svojej práci pravidelne. Preto sme opäť apelovali na [Policajný zbor](#) a zorganizovali sme 2 spoločné stretnutia za účelom spolupráce v záujme ochrany práv ľudí užívajúcich drogy a žien pracujúcich v sexbiznise.

Sila komunity

Veríme, že komunity majú vlastnú silu na spoločné riešenia problémov. Aj v Bratislave však máme lokality, kde bol komunitný život a efektívne riešenia v drogovej politike dlho zanedbávané. Aj preto sme sa rozhodli pokračovať v zapájaní širšej komunity v MČ Bratislava – Podunajské Biskupice a vo Vrakuni, na Stavbárskej ulici a sídlisku známom ako Pentagon. Potvrdilo sa nám, že všade sa nájdu ľudia ochotní priložiť ruku k dielu. Podarilo sa nám zrealizovať celkom 4 [interaktívne workshopy pre 19 rodičov](#) a ďalších dôležitých dospelých na tému „[Čo s pohodenou striekačkou](#)“. Aktivita však neostala len v teoretickej rovine edukácie – do následného [zberu pohodených injekčných striekačiek](#) sa zapojilo okrem OZ Odyseus aj [5 matiek a aktívnych obyvateľov](#) z okolia.

Téma aktivizácie a zapájania komunity rezonovala aj v ďalších aktivitách počas roka. Zorganizovali sme spolu [5 upratovacích brigád na Pentagone](#), pri ktorých nám pomohlo [spolu 20 klientov a klientiek](#) z radov ľudí, ktorí injekčne užívajú drogy. V upratovaniach odpadu aj zatúlaných použitých striekačiek budeme na Pentagone rozhodne pokračovať i naďalej.

Informovanosť komunity na Stavbárskej ulici sme tiež podporili v rámci [Svetového dňa hepatitídy](#), kedy sme oslovili desiatky obyvateľov a obyvateľiek Pentagonu v záujme prevencie šírenia vírusových hepatitíd. Pri tejto príležitosti sme v spolupráci s prof. MUDr. Jozefom Holomáňom, CSc. publikovali [novú info-edukačnú brožúru o hepatitídach](#) pre verejnosť.

Dostupnosť

Takmer tretina mladých ľudí na Slovensku niekedy v živote užila nelegálnu drogu. Napriek tomu sú opatrenia podložené vedeckými poznatkami u nás stále nedostatočné. Keďže ide o špeciálne zraniteľnú skupinu užívateľov a užívateľiek drog, rozhodli sme sa nepriaznivú situáciu zmeniť. Náš tím terénnych sociálnych pracovníkov a pracovníčok sa teda vydal do [bratislavských hudobných klubov](#), kde sme spolu kontaktovali [391 mladých ľudí](#). Naše poradenské rozhovory sa zameriavali najmä na znižovanie rizík súvisiacich s užívaním drog a prevenciu poškodenia zdravia. Poradenstvo sme doplnili aj o [novú sériu info-edukačných materiálov](#).

Sila človeka

Veríme, že je v silách každého z nás robiť rozhodnutia, ktoré vedú k pozitívnym zmenám. Vieme, že ženy pracujúce v sexbiznise trpia stigmatizáciou zo strany verejnosti a aj v dôsledku rodovej nerovnosti sa často ocitnú v náročnej životnej situácii či priamom ohrození života. Zároveň však ony samé môžu prispieť k zlepšeniu svojej situácie a posilneniu svojich zdrojov. Aj z tohto dôvodu sme sa rozhodli im vytvoriť priestor na zdieľanie svojich skúseností i trápení a svojpomoc. Preto sme organizovali [v spolupráci s konzultantkou z tejto komunity stretnutia](#) s rôznymi témami, medzi ktorými boli aj vzťahy medzi ženami pracujúcimi v sexbiznise na ulici, partnerské vzťahy, bezpečnosť pri práci na ulici a podpora ochrany ľudských práv. Na podnet samotných zúčastnených žien vznikla [tajná facebooková skupina](#), kde môžu byť naďalej v kontakte a navzájom si pomáhať.

Profesionalita

Tak ako každý rok, aj v roku 2016 absolvoval tím OZ Odyseus niekoľko vzdelávaní, školení a výcvikov na rôzne témy týkajúce sa výkonu terénnej sociálnej práce a poradenstva. Príležitosťou na vzdelávanie, ktorú si určite dlho zapamätáme bola [spolupráca so zahraničným expertom a aktivistom z komunity ľudí užívajúcich drogy](#) – Matom Southwellom z anglickej organizácie CoAct. Vďaka podpore Eurasian Harm Reduction Network, kde sme dlhoročnými aktívnymi členmi, sme sa spolu s Matom mohli zamerať na [rozvoj komunitnej mobilizácie a zmysluplného zapájania ľudí užívajúcich drogy](#) do činnosti OZ Odyseus, ale aj do vývoja a zmien v komunite, ktoré sa ich priamo dotýkajú. Sme presvedčení, že je našou profesionálnou povinnosťou rozvíjať tento princíp prístupu harm reduction, nakoľko bolo preukázané, že posilnenie komunity a jej podpora k aktivizmu má pozitívny dopad aj na ochranu zdravia a efektivitu pomáhajúcich služieb. Spolu s našim tímom semináre absolvovalo celkom [11 aktívnych užívateľov a užívateľiek drog](#). Vôbec prvýkrát na Slovensku tak mali možnosť dozvedieť sa o aktivizme ľudí užívajúcich drogy v zahraničí a presadzovaní svojich práv „z prvej ruky“. Školenie bolo spojené s intenzívnou prípravou v teréne a konzultáciami, ktoré priniesli výsledky v podobe motivovanej skupiny užívateľov a užívateľiek drog, ktorí s OZ Odyseus [naďalej aktívne spolupracujú a pomáhajú zlepšiť život vo svojej komunite](#).

ĎAKUJEME

VŠETKÝM DONOROM A PARTNEROM, FIRMÁM I JEDNOTLIVCOM, KTORÍ V ROKU 2016 PODPORILI NAŠU ČINNOSŤ.
VÁŽIME SI VAŠU POMOC.

Bratislavský samosprávny kraj	29 880 €
Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava	9 010 €
Individuálni prispievatelia	859,45 €
Firemní prispievatelia	1 000 €
Mestská časť Bratislava – Petržalka	2 500 €
Mestská časť Bratislava – Ružinov	1 179,35 €
Mestská časť Bratislava – Rača	500 €
Mestská časť Bratislava – Vrakuňa	500 €
Mestská časť Bratislava – Staré mesto	200 €
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	14 200 €
Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky	20 079,40 €
Nadácia Orange	150 €
Príspevky z podielu zaplatenej dane (2%)	6 096,54 €
Nadácia pre deti Slovenska	8 070 €
Accenture nadačný fond – Nadácia Pontis	1 500 €
Euroasian Harm Reduction Network	2 000 €
Vedomostný kvíz Odysseus	2 804 €
IWC International Women's Club of Bratislava	2 001,50 €
Komunitná nadácia Bratislava	350 €
Fond pre mimovládne organizácie financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2009-2014. Správcom Fondu je Nadácia otvorenej spoločnosti Open Society Foundation	4 460,92 €

/// zoznam uvádza dary a finančné príspevky prijaté na účet alebo do pokladne združenia v období 1.1.2016 – 31.12.2016

HOSPODÁRENIE : Náklady	Výdaje (€)
Zdravotnícky materiál	17 425,43
Kancelárske a čistiace potreby	1087,93
PHM náklady na terén	563,78
Odborná literatúra	157,71
Iný materiál - potraviny pre klientov, potravinové poukážky, drobný nákup	945,40
Propagačné materiály	885,84
PC + príslušenstvo	1227,00
Opravy a údržba automobilov do terénu	987,10
Spotreba energie	2 373,85
Cestovné náklady, ubytovanie a diéty - medzinárodná a národná spolupráca	8 117,05
Poštovné	182,50
Telekomunikačné náklady - telefóny, internet, domény, web	1 422,14
Spaľovanie infekčného odpadu	600,00
Konzultácie, školenia, konferencie, preklady lektorovanie	1495,00
Notárske poplatky, kolký, správne poplatky	1329,40
Účtovnícke služby	1 900,00
Grafické služby	145,00
Zákonné a havarijné poistenie	1015,65
Poistenie osôb	95,27
Nájomné a parkovné	774,60
Tlačiarenské služby	4 463,37
Simultánne tlmočenie	1 680,00
Poplatky za školenia	218,52
Zhotovenie diel na základe zmluvy	800,00
Reflexné vesty a potlač loga	109,00
Platba členských poplatkov	20,00
Prenájom priestorov - krátkodobo	100,00
Kopírovanie	11,09
Mzdy	13 727,25
Zákonné sociálne poistenie a zdravotné poistenie	4 136,88
Zákonné sociálne náklady	0,12
Služby dodávateľov	42 507,00
Dobrovoľnícka práca pre projekt	116,46
Osobitné náklady a duplicitné platby	860,00
Bankové poplatky	163,60
Odpisy dlhodobého hmotného a nehmotného majetku	4 887,34
SPOLU	116 531,28 €

Občianske združenie Odysseus

Haanova 10

852 23 Bratislava

IČO: 31 788 734

DIČ: 2021 422 854

www.odysseus.org

www.facebook.com/OZ.Odysseus

ODYSEUS